

Erik Haglund, Rånnaväg

berättar för Sture Hjalmarsson 1982-12-02

Min farfar Karl Johan Haglund, som var född 1847, var bleckslagare och brukade 1/32 mtl Hallorna som han också var ägare till. Gården och bleckslageriyrket övertogs sedan av min far Karl Gustaf Haglund född 1873.

I den lilla verkstaden på ca. 20 kvm tillverkades mjölkkrukor, bunkar, trattar, mjölksilar, durkslag o.d.

Till en början åkte de själva ut och sålde sin produktion. De packade och skickade till olika järnvägsstationer och sedan åkte de ut med häst och vagn, hämtade varorna på stationerna och reste ut och sålde i bygden. Deras distrikt var mestadels mellan Alingsås och Göta Älv och uppåt Bohuslän. Men handelsresor företogs också till Uppland och ända upp till Sundsvall. Far reste ensam, men hur länge han var borta på sina resor vet jag inte för detta var innan jag var född. Sedan jag började minnas reste han aldrig ut.

Jag var inte gammal när jag fick börja att hjälpa till i verkstaden. Vi började att hjälpa till med att rita. Man hade en mall som man lade på plåten och så fick man då rita efter denna och sedan klipptes det då efter vad man ritat ut. Jag tror inte att jag var mer än tio år när jag fick börja att hjälpa till med att rita. När jag sedan slutat skolan så fick jag börja att arbeta i verkstaden mera på allvar. Detta var omkring 1930 och vi hade då inte några andra maskiner än dessa små som man drog för hand, vi använde väl ingen elektrisk kraft förrän i slutet på 1930-talet.

Jag minns väl när den första lampan tändes hemma, men det måste vara före 1920 och då kom strömmen från Kvarnplatsen som då ägdes av Knapagården. Den strömmen användes i stort sett bara till belysning.

Vi använde ingen elektrisk ström förrän i slutet på 1930-talet och då var det en el-svets som det var frågan om. Telefon däremot, hade vi redan 1920.

Gunnar och jag övertog rörelsen av far 1937 och vi bildade då vanligt handelsbolag. Vår bror Rune arbetade också åt oss och den förste utomstående som vi anställde var Folke Björn och han började 1944.

Han var den ende av våra anställda som var med i den gamla verkstaden.

Under andra världskriget blev det förbjudet att använda bleckplåt till något annat än konserveringsapparater, så vi fick börja att jobba med svartplåt. Vi gjorde då lite av varje, plåtlådor i olika utföranden och vi gjorde även bärplockare. När kriget var slut så var blecket i stort sett utslaget av plast och aluminiumkärl. I början av 1930-talet blev det ju en väldig lågkojunktur och blecktillverkarna fick sälja sina varor till mycket låga priser men då vi hade övertagit rörelsen blev det större efterfrågan och priserna stiga. Före kriget var det en väldig rusch, troligen beroende på att man hade satt igång rustningarna för kriget då.

Vi byggde vårt första lilla bostadshus 1943 och 1944-1945 byggde vi verkstad. Det var ett trähus i två våningar. Vi var då som sagt bara vi tre bröder och Folke Björn när vi flyttade in där, men sedan tog vi in lite mer folk undan för undan. Vi tillverkade då elektriska armaturer och sådana grejor och så gjorde vi tidningskorgar m.m.

Sedan började vi då med badrumsskåp och det var en stor artikel i många år. Vi ökade då antalet anställda så vi var ungefär lika många som vi är nu, v var väl 10-15 stycken när vi kommit igång med badrumsskåp.

Under kriget gjorde vi också en sorts bekämpningssprutor, puderspridare, som man spred gift med, mot jordloppor. Man hade på den tiden så mycket rapsodlingar men när kriget var slut försvann rapsodlingarna och sedan blev det inte stor efterfrågan på sprutorna.

Sedan fick vi ett tips om att börja satsa på kylmöbler och vid det laget visste vi knappast vad kylmöbler var för någonting.

Det gick till på det viset att en julaftonskväll tog Gunnar sig en promenad runt byn. Han träffade då en skolkamrat som var hemma i Rånnaväg och firade jul. Dom språkades vid och Tore Rånnerstedt, som skolkamraten hette, frågade som man brukar göra, om vi hade mycket att göra. Gunnar svarade då att det hade vi inte och då förslog Tore honom att vi skulle stas på kylmöbler, för det var då en ny artikel som han trodde skulle komma att bli mycket efterfrågad.

Han jobbade inom den branschen i en firma som hette "Kylautomatik". Vi visste som sagt ingenting om kylmöbler, men vi var tvingade att hitta på något nytt och då blev det detta. Tore visade oss en del och gav oss tips på kunder också. Det fanns ju inga fabriker för kylmöbler i Sverige då, för branschen var precis ny och det var lätt att komma in i den.

Vår verkstad var ju inte byggd för att tillverka kylmöbler, den var ju i två plan och därför beslöt vi oss för att bygga en ny verkstad i ett plan. Detta gjorde vi 1965 och det är i stort sett samma verkstad som vi har idag, fast det senare har

tillkommit en del utrymmen. Tillverkningen av kylmöbler sker i stort sett hantverksmässigt, fast vi har ju en del motordrivan saxar och kantmaskiner.

Från början byggde vi upp kylmöblerna på trästommar, men det gör vi inte nu längre. Det är bättre att inte ha något trä i, för det isolerar dåligt, så nu använder vi plåtprofiler i kylmöblerna.

Förr hade vi en del leveranser till båtar, men nu finns det ju knappast några svenska båtar längre. Leveranserna går nu istället till varuhus, hotell, skolor, sjukhem och servicehus.

Vi försöker att få våra leveranser till sydvästra Sverige, till Borås-Göteborgsområdet, men vi har också leveranser till Malmö och en del andra orter. Kontakt med våra kunder får vi genom inredningsfirmor som jobbar inom kalkbranschen.

Den allmänna lågkonjunkturen har vi inte haft så mycket kännning av, för att byggs det inte nytt så får vi mer att göra som gör specialmöbler. Om man ändrar om i gamla hus så vill det ofta till kylmöbler av en storlek som inte finns i standard, men bygger vi nytt så ser man ofta till att standardmöblerna passar. Därför tror jag inte att vi förlorar på lågkonjunkturen, utan snarare tvärtom.

Vi är nu 14 st. i verkstaden, därav vi tre bröder. Vår son Stellan och Gunnars svärson Sture övertog firman den 1 okt. i fjol, men vi fortsätter att jobba som vanligt ändå, fast Gunnar och jag nu båda är pensionärer.

Vi har låg omsättning av anställda och det tar rätt lång tid att lära sig jobbet, därför har vi många som jobbat åt oss länge.

Det finns något företag uppe i Arvikatrakten som har samma tillverkning som vi, men för övrigt har vi inte svår konkurrens, för nästan hela branschen har försvunnit till utlandet.

Själv ägnar jag mig mest åt att resa ut och montera upp de kylmöbler vi tillverkar, ibland är jag ensam med jobbet och ibland har jag med någon till hjälp.

Någon dataanläggning har vi inte skaffat till företaget, men hur det blir i framtiden är inte gott att veta för datan kommer ju mer och mer och det blir ju de nya ägarna som får ta ställning till den saken.

Erik Haglund
20/5 1915- 9/11 2010

Haglunds Industri
okänt år

Haglunds Industri
år 2020

